XXXIX. évfolyam 267 szám. Péntek 1907 november 22.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: „ 9.— „ „ 4.50 „

Főszerkesztő: Dr. VARGA LAJOS.
Felelős szerkesztő: SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Alapozzák az egyetemet.

Két ujabb tanszéket állitanak fel.

—

A theologusok jogi oktatása.

—

Az egyházkerület közgyülése.

— november 22.

Tegnap folytatta a tiszántuli egyházkerület őszi közgyülését a főiskola disztermében. Az első napi izgalmas ülés után a tegnapi nyugodt méltósággal folyt le és — alkotott.

Jelentős lépéssel vitte előbbre a debreceni egyetem ügyét, de ezenkivül is messze kiható reformot hozott be. A theologusok jogi oktatását. Az első pillanatban jó formán még meg sem lehet itélni, hogy mily fontossága van ennek a reformnak, mely a jövő papi nemzedékbe a jogi, közgazdasági, ezáltal a gyakorlati tudást és érzéket csepegteti és azáltal lehetővé teszi, hogy a pap minden téren vezére. atyai tanácsadója legyen a népnek.

Óriási fontossággal bir az a határozat is, hogy a jövő iskolai évben a meglévő kettő mellett még két ujabb bölcseleti tanszéket szerveznek és töltenek be.

Jelentős lépés ez a debreceni egyetem felé, ha figyelembe vesszük, hogy ezáltal a filológiai fakultás minél teljesebb betöltést nyert.

Minden debreceni embert örömmel tölthet el az a tudat, hogy mig a többi városok ádáz dühvel versengnek a harmadik egyetemért, addig Debrecenben komoly munkával, szivós igyekezettel alapozzák a tudomány eme magas csarnokát és az állam segitő keze nélkül már is jelentős eredményeket értek el.

Hogy röviden regisztráljuk a tegnapi ülést, meg kell emlékeznünk arról a nagy vitáról, mely affelett fejlődött, hogy a theológusokat, kik ezentul már jogi oktatásban is részesülnek, kötelezzék-e a jogi tudományokban való kollokválásra is. Fényes és mélyen járó felszólalásokat hallottunk ezirányban pro és kontra, de a gyülés végül is elvetette a kollokváltatás eszméjét.

Kisebb ügyek kerültek még ezenkivül napirendre és nagyon sok ügyet tárgyaltak le a tegnapi gyülésen, ugy hogy ma, a harmadik napon már valószinüleg befejezést nyer a mindvégig érdekes kerületi gyülés.

Részletes tudósitásunk itt következik:

A tegnapi közgyülésen szintén gróf Degenfeld József gondnok és Dávidházy János esperes elnököltek.

A közgyülés eleinte jelentéktelen ügyeket tárgyalt. Később a választásokat ejtették meg. Nevezetesen a főiskola tanácsában négy, a gazdasági tanácsban 2 hely üresedett meg, ezeket töltötték be.

A gazdasági bizottságba Czeglédy Mihály vármegyei tiszti főügyészt, Poroszlay László bankigazgatót, az igazgatótanácsba Győri Lajost, Balthazár Dezső esperest, Domahidy Elemért és Fényes Endrét választották meg.

Sass Béla aljegyző beterjeszti, hogy a Németh tábornok és a Szokolai alapitványra kiket vettek fel. A bejelentést tudomásul veszik. Szintén tudomásul veszik, hogy a Nagy József ösztondijakat Szele Miklósnak adták ki. — Fráter Istvánnak kiadják a Fráter Gedeon-féle ösztöndijakat. Ezután áttértek a főiskola költségvetésére.

A főiskola költségvetése.

Sass Béla aljegyző felolvasta a főiskola gazdasági tanács jegyzőkönyveit és jelentéseit, melyeket egytől-egyig elfogadtak. Némi vita csak a főiskola 1908. évi költségvetésénél támadt.

Gróf *Tisza* István beszél az egyes alapok kezeléséről. Beszéde további folyamán kiterjeszkedik a dadai birtok jövedelmének csökkenésére. Erre vonatkozólag kérdi, hogy mitől van a dadai birtok jövedelmének 12,000

Utolsó találka.

Irta: *Patrubány Olivér.*

— A „Debreczen“ eredeti tárcája. —

A nap, mint ádáz tusában trónját vesztett király, az előtte kavargó felhőkön át, bucsupillantást vetett a földre. Fenségesen tündöklő homlokának fénye még beragyogta az égbe nyuló szirt csucsait, de arca már a harag biborában lángolt s bár számtalan sebének vére, a tüzkigyóként kanyargó felhőszegélyek között, patakként futva az egész eget pirosra festette, — kimerülten, méltóságteljesen hanyatlott alá.

A hirtelen támadt szellő, ez a természet csodás reszketése, egy világ összeomlását sejteté. Nyomában nincs több hajnal, csak ködös, fagyasztó, mindent megsemmisitő éj...

— Hideg van, — fázom — szólalt meg a „Caffée grande“ terraszának sarokasztalánál Szacsvay, a fiatal festő s megborzongva tette le a lapot.

Némán bólintott rá Peremi, az ujonnan feltünt ifju iró, a kezében levő folyóiratban böngészgetve. Baróti, a rajongó lelkü tanár fürkészőleg meredt barátjára.

— Nem azért fázol, mert a lég hüvös, hanem mert érzed szived ürességét...

Egy pillanatra mindhármuk tekintete egybevillant. A szemek tüzeléséből, arcuk hirtelen elsápadásából ki lehet olvasni, hogy hallgatásuk az elfojtott, de a lelküket betöltő, titkos és fájó gondolat nyomán kitörni készülő vihar halotti némasága.

— Nem magyaráznád meg szavaidat, — törte meg a csendet Szacsvay.

— Nem; mert akármit mondanék is, nem érdekelhet titeket, akik sohasem fogjátok megtudni, mi az a valódi, igaz, mély szerelem. Hiszen nálatok előbbre való a jólét az élet minden küzdelménél; a nyugalom a szerelem nyujtotta boldogságnál, mintha bizony az élet gondtalansága egyértelmü lenne a boldogsággal.

— Bocsás meg, — vág közbe zavartan Szacsvay, — én... én... szeretem Elzát... s mert... éppen gazdag is, csak gratulálhatok magamnak...

— Haha! Ez jól volt mondva! S ép az előbb sziszegted — igen-igen, sziszegted! ez a helyes szó, hogy ma este találkád van — a—a modelleddel — aki egyedül tud a világon mélyen, önzetlenül, forrón szeretni... Ehhez, — bocsás meg, — csakugyan gratulálhatsz magadnak.

— De hát mi kifogásod van ez ellen? Vétek talán a társadalom szabályai ellen, ha magán ügyemet elintézem? Utóvégre is becsületes dolognak tartom bucsuzni attól, aki hosszu időn át munkatársunk volt!

— Hatalmas erkölcsi alapja van a te felfogásodnak. Szegény menyasszony — s holnap: szegény kis asszony! Ezért őriztek téged annyi éven át, mint a melegház victoria regiájat, — az élet mindent sorvasztó lehétől, hogy ily kertész szakitson le? — Szegény ábrándok! Gyöngyszemek a porban! a sárban! De hamar szét fogtok foszladozni! Tapasztalatlan lélek, — ekkő vagy az élet szennyében!

— Bocsáss meg, — de...

— Mit de! Bucsuznod kell, mondod! Nemde? Kell! Előbb vagy utóbb! S inkább utóbb, mint előbb! Mért nem volt bátorságod már előbb?! Mert azt hitted, el fogod ringatni nődet, az ő ártatlan lelkét megrabolva boldogságtok bölcsőjétől hazug szóval, karjaid közt a koporsóig! Mert azt hiszed, hogy gyermetegségében soha sem fog téged másként tekinteni, mint a valódi férfiu példányképét, — aki erőben, szellemben, jellemben oly magasan áll fölötte, — hogy hozzá felemelkedhetni egy egész élet kevés! Hazug ábránd! Mert megfelejtkeztél arról, hogy a leány asszonnyá lesz s az asszony szeme másként lát s de hamar paránnyá törpül a férfiu, — ha az asszony szeme kinyilt... Mivé lesz a bálvány, a félisten! Porszemmé, amelyet az élet legkisebb fuvallata magával ragad, — s hidd el, sokszor ez a fuvallat az asszony lelkéből fakad, akkor, abban a pillanatban, — amikor a bálvány bedőlt. Node, — te, — ma, egy nappal esküvőd előtt bucsuzol Zsuzsidtól. Aki a kedvesétől későn bucsuzik, — sohasem bucsuzik. — Szegény asszonyka, — még nem is asszony, — már is megcsalták...

— Nekem adsz leckét! — kiálltott fel Szacsvay és sápadtan állott fel. Tekintetét igyekezett barátja lelkébe furni. De Baróti ugy állott előtte, mellén összefonva karjait, mint a százados tölgy, mely nem féli a vihart. — Orcáin most már a harag rózsái piroslottak, ajkai remegtek, s mégis az a fenséges nyugalom, amely egész lényén elömlött, szabad homloka s most már villogó

koronás jövedelem csökkenése. Inditványozza, hogy a gazdasági bizottságot utasitsák a dadai birtok okszerübb kezelésére. Több felvilágositást kér ezenkivül, amit az egyházkerület pénztárnoka azonnal meg is ad. Inditványt tesz aztán, hogy hivják fel a gazdasági bizottságot, hogy a tavaszi közgyülésre mutassa be a Szántay alap fokozatos fejlődését és tegyen javaslatot, hogy miként lehetne ezen alap deficitjét elkerülni. A közgyülés egyhangulag hozzájárul gróf Tisza inditványához.

Ezután tárgyalták és elfogadták az Andaházy-Szilágyi intézet ügyeiről szóló jelentéseket.

Az akadémia állapota.

Ezután az akadémiai igazgatóság jelentését terjesztették be. Az akadémiai tanács sajnálattal látja a jogi kar létszámának csökkenését, de annál nagyobb megelégedéssel emliti a theológusok számának megnövekedését. A jelentés kiterjeszkedett arra, hogy tekintettel a tulzsufoltságra, okvetlen szükséges felállitani az akadémiai internátust. Nem kevésbbé égető szükség, hogy a jogakadémia tantermei hárommal szaporittassanak. Ez irányban megtett javaslatokhoz a közgyülés egyértelmüleg hozzájárult.

A debreceni egyetem alapjai.

Ezután Sass Béla előadó beterjesztette az akadémiai tanács munkálatait a felállitandó bölcsészeti ujabb tanszékek ügyében. Eszerint egyes egyetemi alapitványok bevonásával, mintbogy a költségvetés 10. csoportja már elviselheti — felállitják a harmadik és negyedik bölcsészeti tanszéket. Ezek a katedrák a görög-latin és finn-magyar tanágból állittatnának fel már az 1908—1909. tanévre. A tanszékekre a pályázati felhivást azonnal közzéteszik és a két bölcsészeti tanárt már a jövő évi tavaszi közgyülésen megválasztják és töltik be ezt a két tanszéket.

Egyben inditványozza az előadói javaslat, hogy tegye meg a kerület a kultuszminiszternél a szükséges intézkedéseket, hogy a tanárképességi vizsgáknak az itteni bölcseleti szakon eltöltött évek beszámittassanak.

Az előadói javaslatot egyhangulag, nagy lelkesedéssel magáévá tette a közgyülés.

A theologusok jogi oktatása.

Az akadémiai kar azon javaslatát tárgyalták ezután, melyet a hittanhallgatók számára rendezendő jogi előadások tárgyában terjesztettek a közgyülés elé. A theologusok kötelesek, a javaslat szerint, a közmagánjogot és a közgazdaságtant a jogi szakon heti két-két órán keresztül hallgatni.

A javaslat nagy vitát keltett. Elsőnek felszólalt

Tisza István szerint a heti két óra nem elegendő arra, hogy a tanulók a kellő ismereteket megszerezzék. Különösen nem elég ez a közgazdasági szakon. Már pedig nagyon veszedelmes az, ha beleoltják a tanulókba azt a hitet, hogy az illető tudományokban konpetensek, pedig tulajdonképpen még kellő jártassággal sem birnak a kellő előkészités hiányában.

Kun Béla dr. szólott hozzá ezután a javaslathoz. Szerinte praktikus szempontokból nagyon fontos a theológusokra nézve, hogy közigazgatási, pénzügyi és közjogból előadásokat hallgassanak és ilyen irányban szert tegyenek a praktikus életben szükséges ismeretekre. Ajánlja és inditványozza a felszólaló, hogy a theológusokra nézve nemcsak az előadások hallgatasa, hanem az előadott tárgyakból való kollokválás is kötelező legyen. A jogakadémiai tanárok minden dijazas nélkül fogadták el a theológusok jogi oktatását, de ha a kollokválás kötelező nem lenne, akkor a tanárok fáradozása nagyon problematikus lenne. Inditványát elfogadásra ajánlja.

György Endre szerint a theológusnak szüksége van a jogi ismeretek elsajátitasara. Nálunk a pap és hivei között meglazult a jó viszony s hasztalan van a legtöbb tudása a papnak, ha jogi védelmet nem tud nyujtani a rábizott nyájnak. Ő tehát nem látja szükségesnek, hogy a jogi ismeretekből való kollokválás kötelező volta mellőztessék. Ajánlja, hogy kötelezően kimondjak a jogismeretek hallgatását a theológusokra vonatkozólag és a kollokviumot tegyék.

Erőss Lajos reflektál Kun Béla felszólalásaira, ő kellőképpen tudja méltányolni azokat a szempontokat, melyek vezetik a jogakadémiai tanárokat az irányban, hogy a theológusok kollokviumra köteleztessenek. De más szempontokat tekintve semmiesetre sem járulhat ahhoz, hogy a kollokvium behozassék. Nem első dolog, hogy a theológusok vállara terheket akarnak rakni. Mintegy husz esztendővel éppen az egyházkerület mondotta ki, hogy theológusoknak tanitói vizsgát kell tenniök. A theológusoknál fő a theológiai s bölcseleti tantárgyak. Érzik ezt maguk a theológusok is s ezt mutatja az, hogy az akadémián az uj bölcseleti tanároknál 80—90 százalékban theológusok iratkoznak be. Dacára annak, hogy honorálja az akadémiai tanárok azon önzetlenségét, hogy a theológusokat ingyen fogják oktatni, de semmiesetre sem járul ahhoz, hogy az oktatás a kollokvium kötelezettséghez köttessék. Erre idejök sem lenne a tanulóknak és a tulterheléssel csak kedvöket szegnénk és elvonnánk őket a theológiai tanulmányok gyakorlásától.

Balogh Ferenc hangoztatja a müvelt nyelvek tudását. Aki nem tud idegen nyelvet, az nem tud érvényesülni és szük látkörü marad. Ez az oka, hogy a katholikus theologusokkal nem tudnak lépést tartani a mi fiaink a korszerü és theologust érdeklő ismeretekben. Ő tehát nem tartja helyesnek, hogy a theologusok idejét és erejét a kényszer kollokviumokra szétforgácsolják. Ilyen módon nem érhetjük el a kivánt célt. Inkább a bölcseleti fakultás felé kell terelni a theologusokat, hogy esetleg egyesekből közülök tanárok legyenek. Az ilyen tanárok viszik magukkal és hirdetik az igazi hamisitatlan kálvinista szellemet. Hogy valaki jogász is legyen, theologus is, az ma már lehetetlen. A jogászok a multban kötelezve voltak theologiai tárgyak hallgatására is, sőt a jelenben is kötelezve van az egyháztörténelem hallgatása. Ebből nem kell kollokválni s azt látjuk, hogy a jogászok nem hallgatják s kijátszák ezt a kötelezettséget. Nincs tehát egy véleményen a javaslattevőkkel.

Széll Kálmán szintén szükségesnek tartja, hogy a jogi tudomány elemeiből a theologusok is megszerezzék a szükséges ismereteket. A javaslatot ajánlja elfogadásra.

Dicsőfi József szerint a gyakorlati élet követelményeire is tekintettel kell lenni, azonban az iskola nem végezhet mindent. Ha mi fogyatékos theologiai ismeretek nélkül bocsatjuk ki ifjainkat az életbe, ott nem lesz sem alkalmuk sem idejük hiányos ismereteiket kiegésziteni. A jogi ismeretek elsajátitására elég alkalmat nyujt az élet. Azért nem tartja a kollokvium szükségességének kimondását

Erdős József dr.: Nagy hibája ugyis akadémiánknak most is, hogy a theologusok a kényszer kollikviumok jármába nyakig vannak beszoritva. Ez a kényszer kiöli a szabadtanitásra való instiktusokat a hallgatókból. Különben is ez méltánytalanság volna.

---

tekintete, ismét a székhez láncolta karátját. S amint ez a szép szál ember megszólalt, mintha a becsület öltött volna testet!

— Te egykor — suttogá mély fájdalommal, remegő hangon, — baratom voltal! Egykor minden titkod az én kincsem volt s viszont. Együtt rottuk az élet utait az iskola porától e percig ... De, amint annak a gondolatnak élsz s a mellett a gondolat mellett ki is tartasz, hogy a ma estét kedvesed ...

— Modellje ...

— Eh, mit, — szeretőd lakásán töltöd!

— Elég!

A mi utaink elváltak! Elváltak, mert amit te akarsz elkövetni, az ...

— Ki ne mond!

— Az .. szentégtörés! Beszennyezése a .. a .. megkezdendő családi életnek! .. mert hazugsaggal indulsz a liliom felé ... gyönyörrel tiprod el, — elhervasztod, ahelyett, hogy ápolnád!

— Ugyan kérlek — csillapuljatok, — szólt közbe csititóan Peremi. — Már az egész terrasz ide figyel. — Nézd kérlek, — szólt Baróti kezét megfogva, — ez már a mai társadalom gyöngéje ... Mért legyen épen Pista kivétel? Igy tett Beliczay, igy tettek és tesznek százan, ezren! s az a kis modell, ahogy én képzelem, — hiszen oly könnyü magát az embernek az ő helyzetébe belegondolni, — megérdemel a festőtől, — hangsulyozom, a festőtől s nem a férfiutól, annyit, hiszen annak müveiben eggyé forott vele, mert azt jól tudod, — hogy, hogy is mondjam csak, — egy modell nélkülözhetlenebb a palotánál, a vászonnál .. a .. a festékeknél ...

— Barátom, vágott közbe Szacsvay Peremi vállara téve kezét, mire ez csaknem teljesen feléje fordult — nekem egy elvem van! Becsuld meg a nőben, — legyen biborba öltözve vagy rongyok takarják, — ha érzed, hogy megszeretett, — a nőt! De hát ezt Baróti nem érti meg, hiszen nem vagyunk egy agyagból gyurva!

— Igazad van, — veté oda mélyen Szacsvay szeme közé nézve a tanár. Ezzel felhajtotta konyakját, sarkon fordult, s anélkul, hogy barátait üdvözölte volna, elsietett.

*

Az ó-utcai bérház padlás szobájában, szinehagyott butorokat, kopott rámázatu képeket porolgatva, itt—ott csinositgatva, idegesen szorgoskodik Zsuli.

A festőtől emlékbe kapott aktokat mindmind kiteritette; pacsulit permetezett szét, hogy kedves mesterét illően fogadhassa.

Az idő, ólom szárnya lenne, csak nem telik. Hányszor tolta már előbbre a rozoga óra mutatóját azon hitben, hogy a percek kényszeredett gyorsabb mulása meg fogja hozni őt s csak azt vette észre, nehezebb a várakozás. Bohóságáról meggyőződve elmosolyodott, majd csilingelő kacagásba törve ki borult ágya hópárnáira. Hirtelen felneszelt. Könnyü léptek zaja hallszik. Az ajtóhoz rohanna, felszakitaná festékhagyott szárnyait, — midőn hirtelen szivébe nyilalt, sápadtan, reszkető térdekkel állott, meg kellett fogóznia az ágyfában.

Mily előérzett — suttogá maga elé...

A léptek közelednek.... az ajtó feltárul s köpenyjébe állig burkoltan, a küszöbön, idegesen áll meg egy pillanatra Szacsvay.— Arca halovány, — ajkain szomoru mosoly, mintha Baróti minden szava mérget csöpögtetett volna szivébe. — De jönnie kellett. Egy benső ösztön sugallata hozta ide. Hiszen, ha a szive nem parancsolná igy, igy hozza magával a becsület! Zsuli több volt neki egy modellnél! Ő az ő ihlete volt! Rövid habozás után belép, gondosan reteszeli el az ajtót, hirtelen eldobja köpenyét, — önkéntelenül tárja ki karjait. Zsulim! Egyetlen édes Zsulim!

Az eddig remegő, sápadó, majd piruló leány halk sikollyal omlik karjai közé. Ajkaik oly hévvel, oly szenvedéllyel forrnak össze, mintha egymás lelkét akarnák felszivni, mintha szivük egybe roppant volna. S amint igy karjaiban tartja a leányt, végig száguld lelki szemei előtt édes multjuk. Hogyan hozta magával Zsulit, mint a felhőkarcoló hegyvidék vadrózsáját, — mennyire hü, becsületes és tiszta erkölcsü leány maradt; a hozzásimuló, mellén pihegő leányka remegése kiélesiti az első csók, az első szenvedélyes ölelés mámoros képét, az odaadó tiszta szerelem emlékét feleleveniti — ez a leány az övé lehetne! Letörhetné! Nem tud szabadulni e gondolattól! Mint a bünös ember lelkiismerete, üldözi képzeleteit, agya feszül, szemei üvegesen merednek a sötétbe, mély sóhaj száll melléből ..

— Oh, ha ez örökké igy lenne!

— Igy lesz... suttogja ártatlanul Zsuli s ajkai Szacsvay ajkait keresik. Ölelése forróbbá, hevesebbé válik... Igy lesz... Örökké... Az enyém vagy... Örökké...

Tisza István gróf: Nem kell a vitát szélesebb mederbe terelni Itt arról van szó, hogy heti 2 órás studiomokban hallgassák a theologusok négy vagy hat félévben a jogi ismeretek elemeit, melyekre az életben feltétlenül szükségük van, mikor a nép irányitói lesznek.

Sajnálja, hogy a tanárok nem pótolják még meg ezt a jogi oktatást 2 félévvel. Inditványozza, hogy egy féléven át összevont skeletjét tanulják meg a közgazdaságnak, a másik félévben a napirenden lévő összes szociális kérdésekkel foglalkozzanak a magánjogi órák hallgatása helyett. A magánjogban apró detail kérdések és formák ismeretére van szükség, amit csak szakember tudhat. Tehát magánjog helyett közgazdaságot hallgassanak a theologusok.

Ezután az elnök a vitát bezárta. A kérdésben szavazás által döntenek s ennek eredményeképp a gyülés kimondja, hogy Tisza inditványa szerint a theologusok a magánjog helyett közgazdaságot hallgassanak, de a jogi ismeretekből nem kötelező rájuk nézve a kollokválás.

Bölcseleti tanárok esküje.

Ezután Fiók Károly dr. és Papp Károly dr. letették a hivatalos esküt, melynek végeztével Fiók Károly dr. mindkettőjük nevében meghatott szavakkal köszönte meg a főiskola meghivását. A mult nagynevü tudós férfiainak léptek örökébe s mikor a régi emlékekre gondolnak, feltünik előttük a jövő, mely oly sok probléma megfejtését tárja elénk. Ezeknek a mérlegelésénél nehéz a helyzet, de ők a legjobb meggyőződésükből, teljes erejükből igyekszenek hivatásukat betölteni. A beszédre gróf Degenfeld válaszolt. Örömmel vette tudomásul igéretüket, mivel bennük előhirnökét látja annak, hogy az ősrégi főiskola nemsokára meggyarapszik a harmadik fakultásal, a filológiaival. Örömmel üdvözli őket az egyházkerület nevében is. Ezután az elnök több jelentéktelen ügy elintézése után berekesztette.

Egyszakaszos törvény.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, november 21.

Ma reggel már kissé fásultak a kedélyek, ugy, hogy irgalom nélkül jön el a megnyitás ideje. Justh Gyula jóval tiz óra előtt jelenik meg a képviselőházban, ahol az ülés előtt ismét rövid tanácskozás van az elnöki fogadóteremben Darányi és Apponyi jelenlétében. Justh a fogadóteremből egyenesen az ülésterembe megy.

A képviselők mindjárt az ülés kezdetén a terembe vonulnak, mert a mai nap két névszerinti szavazással kezdődik. A folyosón a kormány legujabb tervéről, a kiegyezést életbeléptető egyszakaszos törvényjavaslatról van szó, azaz inkább arról az indiszkrécióról, amelyet Holló Lajos követett el, amikor nyilvánosságra hozta a tegnap még gondosan titkolt tervet

Beszélik, hogy a függetlenségi párt vezéri bec ületszó terhe alatt tudták csak meg és ha igaz ez a verzió, keményen meg akarják támadni érte Hollóékat.

Több függetlenségi képviselő előtt Polónyi Géza agitált az egyszakaszos kiegyezési törvény ellen.

— Lehetetlen ezt a törvényt elfogadni, — mondotta, — mert ez precedens volna. Jöhet egy ujabb Tisza, egy ujabb Percel és a mire akarják, arra használják fel a ti példátokat.

Polónyi azután kijelentette, hogy az egyszakaszos törvényt kilenc disszidens társával együtt megobstruálja.

Justh Gyula elnök pont tiz órakor nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv hitelesitése után elnök felolvastatja azok névsorát, akik a névszerinti szavazást kérik, mert ezeknek jelenlévő képviselőknek kell lenni, különben nem lehet szó névszerinti szavazásról.

Polónyi Géza a házszabályokhoz szól és azt mondja, hogy, mert a Ház már egyszer elrendelte a névszerinti szavazást, ezen többé nem lehet változtatni.

Vertán Endre jegyző felolvassa a névszerinti szavazást kérők névsorát.

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást. A szavazást az *F* betü kezdi, a megkezdésig az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után megkezdik a névszerinti szavazást.

Az elnöki széket Návay Lajos alelnök foglalja el.

A szavazás eredménye az, hogy az autonóm vámtarifa-törvény hetedik szakaszát névszerinti szavazással elfogadták.

Ugyancsak hosszadalmas névszerinti szavazással fogadták el a nyolcadik szakaszt is.

Ezután ujra Justh Gyula foglalja el az elnöki széket. Következik a kilencedik szakasz tárgyalása.

Viukovics Bozsó, *Roic* Milán, *Budiszavlyevics* Bude, *Muacsevics* Vazul és *Grabovác* Mirko röviden, minden zavar nélkül beszélnek a szakaszhoz.

Pinterovics és *Tuskán* felszólalása után a Ház egyszerü szavazással elfogadta a kilencedik cikket.

Következik a tizedik cikk tárgyalása.

Lorkovics Iván a szakasz ellen az első szónok.

Dr. Tüdős Kálmán előadása.

A tiszta és hamisitott tejről.

Nyomtatás alá fog kerülni a munka

— november 22.

(*Saját tudósitónktól.*) Tegnap délután tartotta meg dr. Tüdős Kálmán városunk buzgó főorvosa előadását a tiszta és hamisitott tejről. Őszinte elismerést érdemel Tüdős dr. azért az önzetlen fáradozásért, amellyel a város közönségének érdekében munkálkodik. Tegnapi előadása is azt a célt szolgálta, hogy a közönséget felvilágositsa arról a veszedelemről, amelyet a tisztátalan vagy hamisitott tej élvezése idéz elő a fogyasztó közönség körében. Nem ő rajta és nem előadásának értékén mult, mert hisz ennek kiváló gyakorlati hasznát mindenki felismerte, aki a tegnapi előadást végig hallgatta, hogy aránylag oly kis közönség gyült egybe az előadásra, hanem Debrecen város közönségének azon részén, amely — sajnos — még nem tudja értékelni a tudományos kutatásokat és ezek eredményei gyakorlati alkalmazásának kiváló hasznát és mig egy kábáré-előadásra százával tódul, addig magára és családjára nézve oly nagyfontossagu kérdés tárgyalásánál, mint például a tegnapi távol tartja magát.

E bántó körülmény azonban semmiképpen sem csökkenti a tegnapi előadás értékét, amelyből különösen a jelen volt szülők meritettek sok tanuságot.

Az előadást a városháza nagy tanácstermében tartotta meg Tüdős Kálmán dr. A jelen voltak között ott láttuk Weszprémy Zoltán főispánt és nejét, Kovács József polgármestert, Vecsey Imre főjegyzőt, Tüdős János dr.-t, Kovács Gábor dr.-t stb.-et.

A főorvos annak kijelentésével kezdte előadását, hogy sajnálattal látja a közönség érdeklődésének mérsékelt voltát. Ugy gondolta,

---

— Bocsáss... Bocsáss... Zsuli... Oly fullasztó a levegő... Nyiss ablakot — suttogja, miközben gyöngéden fejti le nyakáról az ölelő karokat. S mikor a leány némán engedelmeskedik, elmerengve néz utána, izgatottan törülgeti gyönygyöző homlokát, egész erejét megfesziti, hogy nyugodt, kimért lehessen... Bolondság — morogja fogai közt — megvédi e klasszikus szép leány becsületét... A müvészet törvénye, a müvészbecsület...

— Én, tulajdonképpen... Beszéljünk okosan, Zsuli — kezdte s félszegen ült a szalmafonásu székre. Hiszen te okos leány vagy... Ülj mellém... közelebb... igy... Okos leszel? Megigéred? Mi ez? Zsuli! Te sirsz! — No, nézd, én vagyok melletted... no, mosolyogj... ide nézz, a szemembe... igy.. Bohó teremtés... hisz az, amit mondani akarok... az... az... hogy is mondjam csak... Igen. Tudod, neked be kell látnod, hiszen te megértesz engem, no, ugye belátod, szegény, küzdő ember vagyok... nevem sincs még... ugye nem haragszol... hisz azért mi szeretjük egymást... sőt ezután jobb dolgod lesz... nem kell annyit nélküloznöd... mert az én menyasszonyom... Igen... holnap esküszünk... holnap... azután elutazunk... s ha visszatérünk... azután, ha visszatérünk... Zsuli! az égre! Mi lelt! Zsuli! Zsuli! Hisz minden marad a régiben!

— Minden... a... régiben — suttogja maga elé Zsuli. Nincsenek könyei, ajkai vértelenek. Arcának sápadása, tekintetének merevsége, jéghideg homlokának gyöngyei, gyilkos benső harcnak a futárai. Némán fogja meg Szacsvay kezét, homlokához emeli, majd keblére vonja. Nincs egy szava... elereszti a festő jobbját... karjai ölébe hullanak. Felrezzen, tétován néz körül. Idegen előtte a környezet, de amint tekintete barátja megilletődött tekintetével találkozik, tulvilági erő szállja meg, odaomlik Szacsvay lábaihoz, felkuszik annak térdéig. Esdve néz rá... már mosolyog, suttogó hangjának remegése a boldogság reménysége. Boldog... hisz itt van őt! az egyetlen, akinek nem voltak vele önző céljai, aki benne modell helyett segitőtársat látott. . Felkuszik a férfiu melléig, átkarolja, fejét hátravetve, selymes pillái alól gyöngéden néz reá...

— Szeretsz?

— Szeretlek...

— Csak engem szeretsz?

— Csak téged...

— Miért akarsz elhagyni?

— Nem hagylak el...

— Nem esküszöl meg vele?

— Nézd... nem igy értem...

— Hogyan?

— A jövődről gondoskodtam...

— Hogyan, ha nem akarsz az enyém maradni!

— Az az...ur...akit a...multkor nálam láttál...az egy...világhirü...festő...

— Mit akarsz velem?

— Ő.....ő....szeretné.... ha modellje lennél!

— Soha! Azt az embert nem szeretem! Én csak téged szeretlek!

— Jól van...Zsulikám...

— Oh, mondd, hogy az enyém maradsz...

— Hallgass meg.

— Az enyém vagy...

— Zsuli!

— Nem! Nem! az enyém vagy!

— Bocsáss!

— Felelj!

— Megfulok!

— Tudni akarom!

— Az égre! Bocsáss! Zsuli! Hallod! Ejh! Ez már mégis csak... — minden erejét összeszedve szakitotta ki magát a leány karjai közül.

Zsuli szédülten hátrált az ágyig. Jobbja valami hideg tárgyat érintett, mereven nézett az őt korholó Szacsvayra...

— Összegyürted a... galléromat... a mellcsokromat... most ujból öltözködhetem... mert, ha.... igy meglát a.... menyasszonyom...

— Elmégy! — sikolt fel Zsuli...

— El.

— Ne menj...hozzá! — lihegé a leány — ne menj hozzá...

— El kell mennem...

— Nem! Te nem mégy oda...

— Micsoda beszéd ez.... édes Zsulikám... hát ez az az igért okosság?

— Nem...Nem fogsz hozzá menni ma! Maradj! Maradj! Azt mondtad...azt igérted... örökké az enyém vagy...

— Hova gondolsz....mennem kell.... késő van...

— Megőrülök...ha elmégy.. — s már ott csüggött Szacsvay nyakán...

előadásának tárgya nagyobb számu hallgatóságot vonz, mikor egyik legfontosabb emberi tápszerről, a tejről tart előadást. Hogy mennyire a közérdek vezette előadása megtartására, rámutat arra, hogy a mult esztendőben Debrecenben bélhurutban 212 gyermek, görcsökben 206, és tüdővészben 365 gyermek pusztult el. És mindezeket a betegségeket a tej idézi elő, nevezetesen a tisztatlan és fertőzött tej. A jó és tiszta tejnek huszonnégy óra alatt sem szabad összemennie.

A tej tisztátlanságának legtöbb oka a piszkos istálló. Az oly istállóban ugyanis sok fertőző anyag jut a tejbe. A Szepességen és a szász nemzetiségeknél igen tisztán tartják az istállókat, ellenben a magyar gazdák legtöbbnyire rendkivül elhanyagolják az istállókat és a teheneiket.

Ezután áttér a tejhamisitásra. Gyakori eset az, hogy a tejet felvizelik. A felvizelt tejet azonban könnyen fel lehet ismerni. Ugyanis, ha az ember a tiszta tejből körmére cseppent, az sárgás-fehér, a felvizelt tej ellenben kékes fehér és lefut a körömről.

A tej lefolozése is nagyon káros, mert a tej tápereiét gyengitik ezzel. Majd rámutat arra a nagy veszedelemre, amelyet a tejhamisitás okoz, mikor ezer meg ezer gyermeknek okozza a halálát.

Igen szépen fejtegette, mily nagy szerepe van a tisztátlan tejnek a tüdőgümőkór előidézésében. Az a nézet, hogy a tuberkulózis a levegő utján terjedve, idejét multa, mert leginkább a tej utján terjed. A tehén ugyanis a gyöngykór megfertőzi s ennek bacillusai egészen olyanok, mint a tuberkulózis bacillusai.

Határozottan károsnak tartja a tej forralását azért, mivel a forralás a tejet vegyileg átalakitja és a pille alatt ujra csak ott vannak a bacillusok.

Ezután megemlékezett Béring oltóanyagáról, amellyel ha a borjut három hónapos korában beoltják, gyöngykór mentes lesz.

Tüdős dr. előadása végén felhivta a közönséget, hogy legyenek a hatóság segitségére a tisztátlan és hamisitott tej ellen való védekezésben és valahányszor ily esettel állnak szemben, azonnal tegyenek jelentést a hatóságnál. Szegődjenek igy a jó ügy szolgálatába.

A főorvos élvezetes előadását nagy tetszéssel fogadta a közönség.

Weszprémy Zoltán főispán meleg szavakkal mondott köszönetet a szép és tanuságos előadásért és kérte, hogy nyomassák ki és osztassák szét a közönség közt a főorvos munkáját.

Mint örömmel értesülünk, a város nyomdájában kinyomatja a dolgozatot és röpirat alakjában szét fogja osztogatni.

— Zsuli... édes... bocsáss... menyasszonyom vár...

— Menyasszonyod vár! — kiáltá rekedten Zsuli s teljes erejével dőfte Szacsvay hátába a kést. — Hiába vár! — Szacsvay egy hang nélkül roskadt Zsuli karjaiba; a leány rémülten bocsájtotta el... Üvegesedő szemei a festőre meredtek... Zokogva borult a halottra...

— Most már az enyém vagy — örökre...

*

Midőn harmadnapra a gyászolók a temetőből visszatértek, Peremi s Baróti egy kocsiba kerültek...

Hosszu ideig ültek szótlanul egymás mellett szivarjaikat sziva, végre Peremi törte meg a csendet...

— Mit szólsz az esethez? Szegény fiu!

— Nem szoktam a halottakról nyilatkozni.

— Még most is a fülembe csengenek mondhatni utolsó szavai, — szólt mély fájdalommal Peremi: „egy elvem van! Becsüld meg a nőben, legyen biborban öltözve, vagy rongyok takarják, ha érzed, hogy megszeretett, — a nőt!“

Baróti sokáig nem szólt. Elgondolkodva ült a kocsi ülésén hátradőlve, — majd fanyar mosollyal jegyezte meg a füstől szivarja tüzére fujva: Szomoru dolog, hogy egy nőnek a gyilkosságig kell lealjasodnia, hogy egy boldogtalan asszonnyal keveseb legyen a földon...

VILÁGHIRŰ BORSALINO KALAPOK FEKETÉNÉL.

Gyermek a lángokban.

Rémes szerencsètlenség a Pesti-utcán.

Agyonégett fiucska.

— november 22.

(Saját tudósitónktól.) Rémes szerencsétlenség foglalkoztatta tegnap este a debreceni rendőrséget. Borzalmas tragédia történt a Pesti-utca 15. szám alatt, hol egy kis gyermek agyonégett.

Nagy Mihálynak hivják a kinos halál szerencsétlen áldozatát. K. Szalay Béla kerületi orvos ugyanis délután öt órakor megjelent a rendőrség bünügyosztályán és jelentette, hogy a Pesti-utca 15. szám alatt Nagy Zsófia munkásnőnek Mihály nevü négy éves fia fulladás következtében meghalt. A kis gyermek testét azonkivül borzalmas égési sebek boritották s már mire Szalay rendőrorvos a helyszinre leérkezett, már csak a beállott halált konstatálhatta.

Az orvosi jelentés kapcsán a rendőrség szigoru vizsgálatot inditott. Az ügyet a bünügyosztályon Orosz László rendőrfogalmazónak osztották ki, aki a vizsgálatot a legszélesebb mederben vezette be.

Bikfalvy rendőrbiztos azonnal a helyszinre sietett és megállapitotta, hogy a szerencsétlenség délután 4 óra tájban történt. A megégett gyermek édesanyja eltávozott hazulról és egyedül hagyta otthon a lakásban négy éves gyermekét.

A kis fiucska unalmában a tüzet kezdette piszkálni. És egy darab parazsat kipiszkált a kályhából. A parazs a ruhájára esett és lángralobbantotta. A szerencsétlen fiucska az ijedtségtől elájult és a kályhából kitóduló füsttől megfuladt. A háznál az irtózatos szerencsétlenséget nem vette észre senki és a gyermek teljesen összeégett. Később hazatérő édesanyja vette észre a borzalmas tragédiát, ekkor pedig már minden későn volt.

A rendőrség a kis hullát beszállitatta a közkórház hullaházába. Itt fogják holnap felboncolni.

Az eljárást gondatlanságból okozott emberölés miatt inditották meg az anya ellen.

Valódi orosz sárcipők hölgyek és urak részére csakis **Békés Lajosnál** kaphatók.

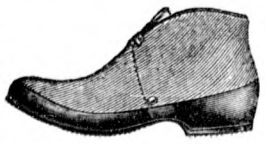

Csütörtöki felolvasó-est.

A harmadik.

— november 22.

A csütörtöki felolvasásokat rendező bizottság nagy munkát és utánjárást nem kimélő buzgalmáról tett fényes tanuságot a tegnapi est érdekében összeállitott müsorával is. Valóban érthető a felolvasó-esték közönségének érdeklődése a csütörtöki estékért, mert ezek programmja mindig ujszerü és változatos s mint a tegnapi est lefolyása is mutatta, a lelkesedésnek mind ujabb táplálékot nyujt s az érdeklődést lankadni nem engedi.

Az est lefolyása a következő volt:

Bevezetésül *Brück* Gyula zenetanár „As-dur concert etude“-jét fia, *Brück* Emil, a kath. főgimnázium volt növendéke adta elő zongorán meglepő határozottsággal, hangszinező képességgel és otthonossággal. A darab végén felharsogó általános taps bizonyitotta, hogy az ifju a legszebb jövő reményével indul a zongoramüvészet magaslatai felé.

Ezután *Simonovics Rózsika* urleány szavalta el Kiss József „Roboz Ágnes“-ét. A felolvasó-esték közönsége előtt először szereplő fiatal hölgy hatalmas szavaló tehetsége, egyéniségének büvölő hatása nélkül is teljes sikerre számithatott A közönséget nagy meglepetés érte. A bájos szavalónő mint kész müvésznő mutatkozott be az igényeiben már nem kis mértékben követelő közönség előtt.

Majd *Patrubány* Olivér érzelmes és irodalmi értékü felolvasása következett, akinek nagyhatásu szép novellája általános nagy tetszést aratott. A szép tárcát lapunk mai számában közöljük.

Ezután *Szendrő* Sándor énekelt néhány régi, szép magyar dalt Husz Lajos ur diszkret zongorakisérete mellett. A kedves dalokat ismételve hallani akarta a közönség s a pompás bariton hang, mint már annyiszor, ismét lelkesedést támasztott. Majd *Kuthi* Sándor ur szavalta el saját szerzeményü verseit, melyek között Az anya imádságos könyvéről és a Koncertről szóló a legőszintébb és általános riadó tetszésnyilvánitásokat váltott ki a lelkesedő, mélyen meghatott szivekből. Az öntudatos és biztos előadás is nagyban fokozta a hatást.

Majd Kovács Gyula „Hajnal uram!“ cimü melodrámáját szavalta *Czobor* László Fellner József zongorakisérete mellett lelkesen és lelkesitően. A kellemesen csengő férfias organum a költemény minden szépségeit föltárta ugyannyira, hogy elszavalása után ismételten kitapsolta a müvész-szavalót a közönség és a figyelmes előadó még egy nem kevésbbé hatásos szavalattal köszönte meg a közönség tüntető tapsait.

Végül a beteg Horváth Kálmán helyett szintársulatunk bájos énekesnője, *Zsigmondi* Anna urhölgy lépett fol s néhány operette ária eléneklésével fokozta legmagasabbra a közönség lelkesedését. A hálás, szünni alig akaró tapsra Faust-ból énekelte el az ékszer áriát tüneményes, hatalmas erővel. *(V.)*

Lopják a Máv.-ot.

Fosztogatják a debreceni áruraktárt.

— november 22.

(Saját tudósitónktól.) Egyik minapi számunkban már megirtuk, hogy a debreceni pályaudvaron egyremásra történnek kisebb-nagyobb lopások. A rendőrség egy tolvajt kézre is keritett, de a fosztogatásnak még sem szakadt vége, ami arra engedte következtetni a rendőrséget, hogy itt egy szervezett tolvajbanda müködik.

Az eddigi nyomozás nemhogy eredményre nem vezetett, hanem még ujabb lopások fordultak elő.

Két nappal ezelőtt eltünt a pá-

lyaudvar áruraktárából egy báll posztó, ami közel ezer korona értéket képviselt és egy helybeli posztókereskedő cimére érkezett.

A tolvajok vakmerőségükben már szinte határt sem ismernek. Az áruraktárt állandóan őrzik és ennek dacára minden nehézség és nyom hátrahagyása nélkül eltudták emelni a bállt a vakmerő tettesek.

Egyébként tegnapelőtt éjjel a vasuti éjjeli őr elfogott egy csavargót, ki a citrom küldeményeket dézsmálta meg. A rendőrségen kiderült, hogy Pócsi László rovott multu csavargó. A citromlopást beismeri, de a többi lopásokról hallani sem akar. A nyomozás folyik. Pócsit lezárták.

Választások a munkásbiztositónál.

Egy elnököt és két alelnököt választanak.

Kik a jelöltek?

— november 22.

(*Saját tudósitónktól.*) Fontos ülése lesz ma a debreceni munkásbiztositópénztár igazgatóságnak.

Az igazgatóság mai ülésén elnököt és két alelnököt választ.

E választást hosszu pourparlék előzték meg, mert nehéz volt egyhangu megállapodást összehozni az elnökség megválasztására vonatkozólag. A volt elnök, Julow Lajos lemondása váratlanul jött s igy teljes tájékozatlanság uralkodott, hogy a vezető szerepet kiknek adják ezen óriási szervezetben.

Tegnap végre sikerült teljes megállapodásra jutni a nagyszámu igazgatósági tagoknak és tekintve e megállapodást, a mai választás minden valószinuség szerint egyhangu lesz.

Az igazgatósági tagok ugyanis tegnap este bizalmas értekezletre jöttek össze. Ezen értekezleten az elnök választást tárgyalták és az elnökszemélyére nézve állapodtak meg. E szerint elnöknek Dávidházy Kálmánt, első alelnöknek Debreceni Jenő gázgyári igazgatót, a munkások részéről alelnöknek, illetve másodalelnöknek Dózsa Györgyöt jelölték nagy többséggel.

Ez a liszta minden valószinüség szerint változatlanul keresztül megy a mai elnökválasztó gyülésen is, mert a rajta szereplő nevek mindenkor reprezentálják a debreceni munkásbiztositót, ezt a tizenkétezer taggal biró hatalmas testületet.

LEGJOBB SZABÁSU INGEK FÉKETÉNÉL

Szinház.

MÜSOR:

Péntek: Ember tragédiája, drámai költemény, A bérlet.

Szombaton: Bolond Istók, szinjáték, ujdonság, B bérlet.

Vasárnap délután: Orpheus a pokolban, operette, bérletszünet.

Vasárnap este: Bolond istók, szinjáték, kis bérlet.

* **Az ember tragédiája** tegnapi előadását pótszékes zsufolt ház nézte végig. Evát Lukács Juliska játszotta klasszikusan szépen. Különösen a római jelenésekben, továbbá mint Julia s Izaura játszott müvészettel. A többi szereplők az ismertek. Szakács Luciferje s Ternyei Ádámja most is nagy értéket kölcsönöztek a jó előadásnak. A forradalmi jelenetben részt vett a szintársulat egész drámai és énekes személyzete. Az Eszterházy diszletek vonzereje még mindig érezhető volt.

* **Müsorváltozás.** Horváth Kálmán közbejött makacs rekedtsége folytán a mára hirdetett Böregér előadása elmarad. Helyette megismétlik Az ember tragédiája tegnapi előadását. Éva szerepét ezuttal J Csáder Irén adja, ki e szerepben már szinpadunkon fényes sikert aratott. A többi szereplők ugyanazok mint a tegnapi előadáson voltak. Az előadás 7 órakor kezdődik.

* **Bolond Istók.** Szemere György szatirikus vigjátékáról — amellyel a Népszinház uj rezsimje megnyilt, — sokat irtak a kritikusok — s erősen birálat alá vették. Abban azonban valamennyi megegyezett, hogy a darab egy jeles iró rendkivül értékes termelése. Bennünket azért érdekel, a darab, mert első felvonása Debrecenben játszódik le, Bajcsi mester házánál, ahol a diáktanya van. Nagy gonddal szeretettel készül az előadásra a vigjátéki személyzet, szinészeink majd mind a szinpadon lesznek, mert a darab nagy személyzetet követel. A szereposztás a következő: Szoboszlay alispán — Szakács Andor, Tormássy professzor—Vadász, Colestin hires de, elzülött szinész—Békés, Tündérfi vándorszinész—Ligeti Lajos, Szolgabiró—Tallián, Bolond Istók—Ternyei Lajos, Viola az alispán leánya Szabó Irma, Bignió Nelli szinésznő—Hahnel Aranka.

Bankóval bélelt sapka.

Furfangos lopás.

A véletlen játéka.

— november 22.

(*Saját tudósitónktól.*) Furfangos tolvajt leplezett le tegnap a debreceni rendőrség. A lopás természete nagyon közönséges és mindennapi, de az esetet nagyon érdekessé körülményei és részletei teszik.

Az eset részletei a következők:

Neumann Gyula karcagi szállitótól a mult napokban Kovács Lajos nevü kocsisa 79 korona elsikkasztása után megszökött. A lopásról természetesen értesitettek a közeli városok rendőrségeit. A debreceni rendőrség is nyomozást inditott, de nem értek el semmi eredményt.

Tegnapelőtt este a rendőrök elfogtak egy fiatal parasztlegényt, ki össze-vissza csatangolt a városban. A bünügyi osztályon kihallgatta Orosz László rendőrfogalmazó. A fiu T. Nagy Lászlónak mondta magát és azt vallotta, hogy Szekesujvárra való ácssegéd.

A rendőrségen nagyon gyanakodtak, hogy az elfogott fiu azonos a karcagi tolvajjal, de a fiu erősen tagadott mindent és azt mondotta, hogy még szinét sem látta Karcagnak.

Tegnap délelőtt történt, amint a fiut a bünügyosztály folyosóján kivezették, szembe jött rá Némethy János karcagi kereskedő, kinek valami ügyes-bajos dolga akadt a rendőrségen. Amint a kereskedő megpillantotta a fiut, bámulatában felkiáltott.

— Ni hisz ez a tolvaj, Kovács Lajos.

A fiu elsápadt a felfedezésre. Erre visszavitték a fogalmazó elé, ki ujra vallatóra fogta. A fiu tagadott, de a fogalmazó ujra megmotoztatta és a tolvaj fiu sipkájának bélése alatt két 20 koronást találtak.

Erre már a fiu megtört és beismert mindent, azonnal letartóztatták, ma átkisérik az ügyészség fogházába.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre **3 korona.** *Megrendelhető Arany János-utca 2.*

Hirek.

A „Debreczen" szerkesztősége és kiadóhivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok .. .. lépcső-folyosóján. Telefon 412 .. ..

Széngázmérgezett család.

Két áldozat.

— november 22.

(*Saját tudósitónktól.*) Rövid, szükszavu távirat jelentette tegnap a debreceni ügyészségnek Püspökladányról, hogy ott Péli Józsefné és Róza nevü leánya széngázmérgezés következtében meghaltak.

Az ügyészség szigoru vizsgálatot rendelt el a rejtélyesen induló ügyben. Legelőbb is a férjet, Péli József vasuti munkást hallgatták ki, ő fedezte fel a szerencsétlenséget, mely nejét és gyermekét a halálba vitte. Az előzményekről semmit sem tud. Éjjel mikor a vonalról hazament fojtó szag támadta meg. Rosszat sejtve rohant oda felesége és gyermeke ágyához, hol már mindkettőjüket halva találta.

A vizsgálat megállapitotta, hogy minden kétséget kizárólag széngázmérgezés esete forog fenn. Péli Józsefné este mielőtt lefekudtek volna, jól betüzelt a kályhába, melynek csöve éjjel valamiképp szételvált és a kályhában égő szén folytó füsttel és mérges gázokkal töltötte be a szobát és megfojtotta az anyát és gyermekét.

A nyomozás és vizsgálat folyik s ha esetleg büncselekmény forogna fenn, akkor felboncolják a holttesteket.

— **Az egyházkerület vendégei.** Mint irtuk az egyházkerületi gyülésen gróf Tisza István és György Endre is megjelentek. A volt exminiszterek ma utaznak el Debrecenből, mikor is a kerületi közgyülés valószinüleg befejezést nyer.

— **A róm. kath. egyházsegélye.** A róm. kath egyház már több izben folyamodott a városhoz az egyházi segélyek kiutalása iránt, de a városi tanács ugy határozott, hogy mig a segélyezési szerződést aláirva vissza nem szolgáltatja a egyház a városnak, addig a segélyeket nem utalják ki, hanem takarékpérztárban letétbe helyezik.

— **A kulturpalota helye.** Tudvalévően a kulturpalotát az Egyháztéren akarják felállitani. Ezirányban az egyházkerülethez fordultak, hogy engedje át a Csokonai szobor melletti telket a kulturpalota céljaira. Az egyházkerület tegnapi ülésén foglalkozott az üggyel, de miután nincsenek a telkek közelebbről megjelölve, a kérést nem teljesitette.

— **A balesetbiztositás ellen.** Az uj munkásbiztositó törvény tudvalevőleg ugy intézkedik, hogy mindazokat a tisztviselőket, akiknek fizetése nem haladja meg a 2400 koronát és valami nyugdij-intézetbe beiratva nincsenek, be kell iratni a munkásbiztositó pénztárba. A rendőrfőkapitány a törvény ezen rendelkezésének érvényt szerzett minden vállalatnál, ami ellen több vállalat vezetője felebbezett a tanácshoz, de a tanács a törvényre hivatkozva elutasitotta a felebbezéseket.

— **A villamos-telep épitése.** A villamos-telep épitési ügye igen lassan halad előre, sőt most egy időre meg is akadt, mivel a kőlépcsők szállitására válalkozott Titonelli kőfaragó mester többszöri halasztás után sem szállitotta ki a telepre a lépcső köveket. A tanács tegnapi ülésén tárgyalta az épitkezések ké-

sedelmezését és ugy határozott, hogy kiadja az ügyet az épitkezési bizottságnak.

— **Megtagadott zálogháznyitási engedély.** Az Általános Takarékpénztár azért folyamodott a városhoz, hogy egy zálogháznyitásra adjon engedélyt a város a pénzintezetnek. A tanács a kereskedelemügyi miniszterhez terjesztette fel az ügyet, de a miniszter megtagadta az engedélyt a zálogháznyitásra.

— **A debreceni iparos továbbképző tanfolyam** ma este 7–9 ig a következő előadásokat tartja: I. sz. tanterem: rajz. természetes virágokból sikdiszitmény. III. sz. tanterem: számtan, mértan; testek felszinének és köbtartalmának kiszámitása. Emeleti tanterem: ábrázoló: idomok arányos nagyobbitása. A második képsikkal párhuzamos sokszög alaphomlokrajza s vetett árnyéka.

— **Utazás egy szinházi gázlámpa körül.** Sok panaszra, vitára és háboruságra adott már alkalmat a földszinti középső családi páholyok előtt levő gázlámpa ügye. Ez a gázlampa egyidőben az előadások alatt hivatásához képest állandóan égett, eloltották, majd ujra meggyujtották, hogy azután megint eloltsák, mert a B bérlőknek rontotta a szemét. De ez ellen meg az A és C bérlők protestáltak. Több bérlő beadványt is intézett a tanácshoz, mely tegnap foglalkozott ez üggyel. A tanács végül ugy határozott, hogy mivel a B bérlőknek bántja a szemét a gázláng, tehát B bérletkor nem gyujtják fel a gázlangot, mivel pedig az A és C bérlőknek nem bántja a szemet a gázlámpa, A és C bérletkor égni fog a gázlámpa, nagy örömére a gukkerezés nemes sportjat üzőknek, mert bizony sok bájos asszony- és leányfej lesz ujra gukkerezésre alkalmas világitásban. Igy a gordusi csomót megoldotta valahogy a tanács, amennyiben az A és C bérlők és a vitás gázláng közt levő viszony rendezve van, de ezzel még nem mult el a városunkat fenyegető nagy veszély és háboruság, mivel még nyilt kérdés, hogy a kis bérletesek nem támasztanak-e nagyhatalmi igényeket a gazláng felgyujtása vagy eloltása érdekében.

— **Hol lesznek még ivlámpák?** A tanács tegnapi ülésén elhatározta, hogy egy-egy ivlámpát helyeztet el a Petőfi-téren, a Mester-utca végén, a Honvéd-laktanya előtt és a Hunyadi- és Barna-utcák sarkán és egy ivlámpát a Lelencház előtt.

— **A gyujtogató ferj.** Tegnapi számunkban beszámoltunk arról, hogy Eszenyi István gazdálkodó elvált feleségeházát felakarta gyujtani, a kerítést és az udvaron levő szalmarakást petroleummal leöntötte és meggyujtotta. A gyujtogatót a csendőrök tegnap kisérték be az ügyészség fogházába. Hoffmann József vizsgálóbiró kihallgatta Eszenyit, ki azt vallotta, hogy bosszuból akarta az egész házat felgyujtani. — A vizsgálóbiró előzetes letartóztatásba helyezte.

— **Kereskedők és iparosok figyelmébe.** A közös hadügyminisztérium a kamara utján értesiti az érdekelt posztó és katona ruhakereskedőket, hogy a hadsereg ruhaszövete a közel jövőben lényeges változás alá esik. Sötétkék helyett szürke szinü egyenruhát kap a hadsereg. Ennélfogva tanácsos lesz az érdekelt posztó és ruhakereskedőknek kék posztó készletük gyarapitásával felhagyni. Az érdekeltek figyelmét a debreceni kereskedelmi és iparkamara ezennel felhivja az aknaszlatinai főbányahivatal által közzétett árlejtésre. Versenytárgyát képezi: 3600 mm. tiszta buza, 1200 mm rozs, 2600 mm. tengeri szállitása. Az ajánlatok 1907. év dec. hó 3. nap délelőtti 10 órájára nyujtandók be. A bánatpénz összege: 5 százalék. Elhelyezendő: ajánlat mellett. Az ajánlat a m. kir. főbányahivatalhoz Aknaszlatinára küldendő. Bővebb felvilágositást az érdeklődők a kamaránál vagy az árlejtést kiiró hatóságnál nyerhetnek.

— **Liszt, eredeti malom árlap szerint** kapható Mayer Jenő füszer és csemege üzletében, a kistemplom mellett.

— **Dr. Gálbory Sámuel,** bőr- bujakór és nemi betegségek szakorvosa (specialista) rendel délelőtt 9–11-ig, délután 2–3-ig. Degenfeld-tér 3. sz.

— **Tegnapi halottak.** Tegnapi napon a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő halálesteket jelentették be: Kovács József ev. ref. 63 éves, Borsi István ev. ref. 50 éves, Nagy Erzsébet ev. ref. 18 éves, Petrovics István r. kath. 55 éves, Czine Julianna ev. ref. 18 éves.

Kiknek emelik fel a fizetését!? *Azoknak, kik előbb meggyőződnek arról, hogy Mentze Henrik ujdonságok áruházában a legszebb és legolcsóbb pénz-, szivar- és cigarettatárcák kaphatók.*

Legszebb tüzü brillans ékszerek a legjutányosabb árban

Halász Nándor

ékszerésznél

Debreczen, Piac-u. 24. sz.

Halálos vonatösszeütközés

Püspökladányon.

Agyonzuzott vasutas.

Összeütközött mozdonyok.

— november 21.

(Saját tudósitónktól.) A nagy forgalmu püspökladányi állomás zaját földrengető roppanás harsogta keresztül tegnap a késő délutáni órákban. Két hatalmas vasszörnyeteg, két mozdony ütközött össze a pályaudvaron. A borzasztó erejü összeütközésnek egy szerencsétlen vasutas az áldozata, aki halálát lelte a katasztrófánál.

A szerencsétlenség tegnap este hat óra tájban történt. A Debrecenbe Budapest felől háromnegyed hétkor érkező gyorsvonat Püspökladány állomására mikor beérkezett, a mozdonyt kikapcsolták és beinditották a fűtőházba, amelynek két sinbejárója volt. Ugyanebben percben a fűtőház másik oldaláról egy másik mozdonyt inditottak be abban a hiszemben, hogy a pálya szabad. A két mozdony összeütközött. Az ütközésnek Perényi Sándor géptüzelő esett áldozatául.

A szerencsétlen ember ugyanis a gyorsvonat mozdonyának szerkocsiján állott, az összeütközés pillanatában lezuhant és a két mozdony közé került. Csak összezuzott holttestére akadtak rá később.

Az összeütközés következtében a gyorsvonat mozdonya kisiklott, de a gépekben egyéb baj nem történt. Emiatt késett a gyorsvonat egy órát.

A vizsgálat megejtése végett Uhlarik üzletvezető kiutazott a helyszinére. Bünügyi vizsgálat holnap indul meg.

Nedves napok és fagyos éjszakák.

Ilyen most az időjárás és a fél világ meg van hülve. De azért nem kell megijedni. A Fáy-féle Sodeni Ásvány-pasztillák a légcső minden meghülését alaposan kitisztitják. Már egyetlen pasztilla használata könnyülést hoz sulyos esetben is és ha előirás szerint használja tovább, ugy biztos, hogy rövid idő alatt betegségétől megszabadul. De ha nem csak meghülésről van szó, akkor a pasztillák alkalmazása sohasem árt, csak használhat. Fáy-féle valódi Sodeni kapható minden gyógytár, droguéria és ásványviz üzletben, doboza 1 K 25 f.

Főraktár Debreczenben **Jósa** és **Jóna** drogueria.

Távirat és telefon.

Wekerle Bécsben.

Bécs, november 21. Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel Bárczy István miniszteri titkár kiséretében ideérkezett és a magyar házban szállott meg. Délelőtt 10 órakor a miniszterelnök az osztrák miniszterelnökségre ment, ahol báró Beck miniszterelnököt látogatta meg, onnan pedig Schönbrunnba hajtatott, ahol ő felsége 11 órakor külön kihallgatáson fogadta

Egyik bécsi hirforrás szerint a király elé terjesztett javaslatok közt van a horvát obstrukció megakadályozására vonatkozó is, mely igy hangzik:

A kormány egyetlen szakaszból álló törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé s ez az egyetlen szakasz az összes kiegyezési javaslatokat magában foglaló olyan intézkedést fog tartalmazni, amellyel a törvényhozás jóváhagyja az osztrák kormánnyal kötött egyezményeket, de kiköti egyuttal azt is, hogy a kiegyezési javaslatok folytatólag, részleteikben is letárgyaltassanak a képviselőházban.

Andrássy a kiegyezés mellett.

Budapest, november 21. A képviselőház mai ülése közben a folyosón több kilépett képviselő előtt gróf Andrássy azt a kijelentést tette, hogy a kiegyezésre okvetlen szüksége van az országnak és hazafias kötelesség azt megszavazni.

Alispán és pártelnök párbaja.

Temesvár, nov. 21. Jovanovics alispán és Muth Gábor függetlenségi pártelnök közt ma délután folyt le a kardpárbaj, mely az alispán és a pártelnök közt történt összeszólalkozás következménye. A párbajban Jovanovics sebesült meg.

Az Irex-fogpor a lehető leglágyabb finomságu idealis készitmény.
Minden doboz tartalma kb. 60 adag Irex-fogpor. — Ára 1.20 kor.

Iroda áthelyezés!

GOLDBERGER A. V.

cég tisztelettel értesiti m. t. ügyfeleit, hogy 35 év óta fenálló

hirdetési irodáját

(jelenleg Budapest, IV., Váczi-utca 20. sz.) 1907 november hó 10-én saját házába BUDAPEST, IV., Molnár-utca 38. sz. helyezi át.

Hirdetések felvétele a világ összes lapja és naptárai részére.

Dávidházy Kálmán és Társa

könyvkötészet, diszműkészités és dobozgyár.

Debreczen, Füvészkert-utca 9. sz.

Nagyméretben kibővitett könyvkötészetünk és diszműves műhelyünk mellett ajánjuk a mélyen tisztelt közönség figyelmébe legujabban berendezett

dobozgyárunkat,

hol a kereskedők, gyárak részére szükséges áru dobozokon kivül czukrászati és gyógyszerészeti dobozok mindenféle kivitelben megrendelhetők és gyári árban gyorsan készittetnek.

A közönség számára gyakran szükséges csomagoló-dobozok egyenként is kaphatók. 617

Birtok és házeladás.

Szabad kézből eladó a debreceni határban a várostól 7 kilométer távolra egy tagban levő 165 kat. hold ujosztásu és nagycserei kaszáló birtok a szükséges gazdasági épületekberuházva. A birtokon 5 hold szőlő is van.

Eladó továbbá a Vigkedvü Mihály-utca 16. sz. ház. Ugyanitt bővebb felvilágositás szerezhető.

Kulcsár József bronzműves.

DEBRECZEN, Szent Anna-utca 6. szám.

Készit mindennemü

sárgaréz és bronzárukat,

légszesz, acetylen és villamos csillárokat. Csillárok átalakitását petroleum és légszeszről villamosra, vagy légszesz és villamosra (combináltra).

Uj átalakitásokat és minden e szakmaba vágó javitásokat elfogad, gyorsan, szakszerüen és jutányos árak mellett eszközöl. 646

Levelező-lapon tessék értesiteni, házhoz megyek a munkát átvenni.

Szabados Vilmos

vizvezeték és világitási vállalata

DEBRECZEN. Piac-utca 58 szám.

A „Rádiumfény" gázizzó r. t. egyedüli képviselője Debreczenben.

Nagy raktár gázizzó testekben és üveghengerekben.

A német alföldi légszeszvillanyossági társaság **Non Oxyd lámpa** (eredeti villanyfényü lefelé világitó légszesz lámpa üveg henger nélkül) képviselete és raktára. — Utánzattól óvakodjunk!

Egy évi jótállás.

8 napi próbára ingyen.

Felszerelések és jókarban tartások mérsékelt árak mellett.

MOQUET

és

Butorszövetek

Bőrvásznak nagy választékban és olcsó szabott árak mellett kaphatók

Bosznay J. és Társa

szőnyegházában 3

Debreczen, Kossuth-utca 5. szám.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDOI

SZÉNSAV-MÜVEK

ujonnan berendezve kartelen kivül szállitanak azonnal bármely mennyiségü természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a vllághirü buziásfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.

Legkiadósabb természetes szénsav!!

A budapest székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4614. sz. vegyelemezési bizonyitványának kivonata: „Szaga és ize: rendes. **SZÉNSAVTARTALMA**: 99·57%. A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján **igen jónak** minősithető."

Felvilágositással készségesen szolgál

Muschong-Buziásfürdői szénsav müvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönycim: MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ — Interurban telefon 18. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betükkel szedett szó 6 fill.

□ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is o o o beküldetik. o o o

Első dus választéku előnyomdában legujabb női kézimunkák saját kötésü harisnyák dus választékban Füstös Dezső női kézimunka és előnyomda üzlete Piac-utca 12. Harisnyafejelési vállalat.

5 szobás uri lakás külön udvarral május 1-re kiadó. Ertekezhetni lehet Hatvan-u. 42.

50—90%-os rendkivüli leszállitás Füvészkert-utca 14. sz. alatt. Mielőtt karácsonyi vagy bármily aláalmi ajándékot vásárolna, el ne mulassza felkeresni a Harmathy könyvkereskereskedését Füvészkert-u. 14. Diszművek, regények, ifjusági könyvek, diszkötésü zsoltárok, Révész, Tempa, Szász, Dobos, Hock imakönyvek, zeneművek, szakácskönyvek; Emlék, képeslap és bélyegalbumok, finom magy., francia levélpapirok, családi dobozok, képeslapok, olaj aquarel és vizfesték dobozok, festővásznok, ecsetek, asztali tentatartók, zsebkések, zsebirónok, egészségi szivarkahüvelyek, hegedüfeiszerelések, karácsonyfadiszek s még sok fel nem sorolt ajándéktárgyak, dus választékban, most rendkivüli árleszállitá sal kaphatók. Könyvjegyzék ingyen.

Eladó ház. Csapó-u. Bővebb felvilágositás kapható Varga Lajos ügyvédnél Főtér 52. szám.

Földvári L.

Debreceni Első Elektrotechnickai gyárja Kossuth-u. 1. Gyárt és árusit mindenféle elektrotechnikai cikkeket. Berendez lakások, üzletek és üzletek és gyárak részére; Villamos világitást, erőátvitelt, házi és magán telefonokat, villamhárítókat és villamos csengőket, ennek javitását és évi jókarban tartását, legjutányosabban eszközli. Saját motorerővel berendezett, rézesiszolás, nikkelezés és galvanizálás. Villamos zsebblámpák K 1·70-től. — Képes árjegyzék ingyen.

Egy és féladag ebéd s vacsorára szóló közös konyha szövetkezeti jog eladó. További értesitést a kiadóhivatal ad.

Keresek tágas butorozott szobát parkettel, gáz vagy villanyvilágitással. Cim a kiadóban.

Teljes ellátást ad 1—2 fiatal embernek intelligens izr. család. Cim a kiadóhivatalban.

Kerestetik 4—5 szobás lakás a piacon vagy közelében május 1-re. Cim a kiadóhivatalban.

Uj elektrotechnikai vállalata.

Világitás, házi és magán telefonok, villanycsengők berendezése és karban tartása (évi bérlet mellett), orvosi és fizikai műszerek készitése és javitása, gáz, benzin és elektromótorok szerelése és javitása, legjutányosabban és legnagyobb szakértelemmel csak FÖLDES és VAJNER elektrotechnikai vállalatánál Debreczen Piac-utca 26. sz. alatt eszközölhetők saját nickelező és galvanizáló-telep. Telefon szám 210.

László Zsigmond
állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosit helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védőojtásokat, heréléseket, tuberkulinozási eljárásokat, állatbiztositásokat, állatállományok rendszeres évi felügyeletét, kosmetikai operatiokat.

Debrecen, Csapó-u. 30.

Telefon 558. szám.

Villamos-világitási és erőátviteli
berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.
debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készittetnek.

Szakszerü felvilágositással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek **dijtalanul** szolgál. Villágitótestek, csillárok és szerelvények dus választéka.

Telefon szám: 568

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR.

Menyasszonyi kelengye, vászon, szőnyeg és divatáruházába megérkeztek az

őszi divat gyönyörü ujdonságai,

ruhakelmék, flanellek, bársonyok blous selymek, velezek. Valódi persa szőnyegek — Linoleum.

Oriási raktár!

14—16 éves

kifutó fiuk havi fizetésel felvétetnek a kiadóhivatalban: Arany János-utcza 2-ik szám, (Hungária kávéház).

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli idényre, valamint flanelek, barhetek, fekete- és szines selymek, bársonyok, gyönyörü ruhadiszek

Francia P. D. jegyü füzők,

Arcfátyol, divatövek, gyöngy és bőr disztáskák.

Menyasszonyi selymek,

koszoruk és fátyolok

legolcsóbb szabott árban!

Szőrme utánzat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm. széles barna- és fekete szinekben métere 6 forintól 15 forintig. o o o o

Boák és muffok

órlási választékban.

Costümökre, szinházi kabátokra női posztók minden szinben.

SZŐNYEGEK,

jutta, spárga, hollandi, kiddermünster, tapesztry, velour, futó- és szalon szőnyegek, minden nagyságban, torontáli szőnyegek, diván teritők, butor szövetek s creppek, o o o o viaszkos vászon o o o o

a legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalteritők,

szövet és csipke függönyök, stórok.

Kész fehérnemüek

vászon, siffon és batiszt női ingek, nadrágok, hálóköntösök és alsószoknyák, sima- és himzett kész ágyhuzatok, selyem lüszter és cloth alsószoknyák, kásmir és o o selyem paplanok, matracok o o

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek és lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatzsebkendők.

Alsó tricot ingek,

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségekben.

o o Férf ruha-szövetek. o o

magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló bélés áruk. Harisnyák, keztyük, nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban,

legolcsóbb szabott árban.

Szabó Lajos Fiai

divat, vászon, és szőnyegraktára

DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. sz.

Alapittatott 1842. évben.

Nyomatott Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.